

กำเนิดชนชาติเกาหลี

รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ ฐานดี

ผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจุบัน กระแสวัฒนธรรมเกาหลี (Korean wave) ได้หลั่งไหลเข้าไปในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และไทย ในกรณีของประเทศไทยเรานั้น จะพบว่า ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ผู้คนมากมายที่ติดตามเข้าชมภาพยนตร์โทรทัศน์ของเกาหลีอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ศิลปินนักร้องของเมืองโซมฆวก็ได้รับการต้อนรับจากวัยรุ่นไทย ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับเกมคอมพิวเตอร์ที่ผู้คนติดกันงอมแงม จากกระแสวัฒนธรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความสนใจจากผู้คนที่อยากจะเรียนรู้เรื่องราวของสังคมนี้ให้มากขึ้น โดยต่างมักมีความถามว่า คนเกาหลีมาจากไหน ปีประวัติความเป็นมาอย่างไรบทความนี้จะตอบคำถามดังกล่าวข้างต้น

ในอดีต ชนเผ่าที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือสุดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน (หรือเรียกว่า นอกด่าน คนจีนหรือชาวฮั่นจะเรียกว่า ชนกลุ่มน้อย หรือพวกอนารยชน) ประกอบด้วยชนหลายหลากเผ่าพันธุ์ ชนเผ่าเหล่านี้ มักทำสงครามระหว่างกันและกัน และกับคนในด่าน (บริเวณที่เรียกว่า จงหยวน หรือที่ราบลุ่มบนฝั่งแม่น้ำฮวงโห เป็นที่อยู่อาศัยของชาวฮั่น) สงครามที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น ได้ก่อให้เกิดการอพยพลงไปทางทิศใต้ นั่นคือ เคลื่อนเข้าสู่บริเวณคาบสมุทรเกาหลี ซึ่งบริเวณนั้นก็มีผู้ที่อาศัยอยู่ก่อนหน้าแล้วนับเป็นเวลาหลายพันปีก่อนคริสต์ศักราช การอพยพเป็นไปหลายระลอกตลอดช่วงประวัติศาสตร์โบราณอันยาวนาน

ในที่นี้ จะกล่าวถึงชนเผ่าแต่ละกลุ่มที่มีถิ่นที่ตั้งเรียงลำดับจากเหนือสุดไปยังปลายใต้สุดของคาบสมุทรเกาหลี เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกันเป็นสังคมเกาหลีในกาลต่อมา ดังนี้

- ก. โคโซซอน (Kochoson) หรือโซซอนโบราณ ชนเผ่าโคโซซอนครอบครองดิน

แดนบริเวณระหว่างที่ราบลุ่มแม่น้ำเหลืองทางตอนใต้ของไซบีเรียไปจนถึงแม่น้ำเตตอง ในตอนกลางของเกาหลีเหนือ กลุ่มโคตรตระกูลหลักที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองนั้น มีหมีเป็นตัวแทนตระกูล และมีผู้นำตามพงศาวดาร ชื่อว่า ตันกุน ได้ตั้งอาณาจักรโคโซซอนขึ้น เมื่อราวศตวรรษที่ 4 ก่อนคริสต์ศักราช

ยุคนี้ตรงกับสมัยรัฐทหารของจีน ในตอนนั้นจีนยังแบ่งแยกออกเป็นรัฐเล็ก ๆ มากมาย หนึ่งในจำนวนนั้น คือ รัฐเยน (Yen) ที่ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเหลือง โดยเป็นรัฐคู่แข่งของอาณาจักรโคโซซอน ต่อมา กษัตริย์ของโคโซซอนก็โจมตีรัฐเยน เมื่อได้รับชัยชนะก็ผนวกดินแดนของรัฐเยนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโคโซซอน

ในยุคเดียวกันนั้น ชนเผ่าเถียงนู้ที่อาศัยอยู่ทางทิศเหนือสุดของจีนได้เริ่มแผ่อิทธิพลด้วยการรวบรวมเผ่าย่อย ๆ ขึ้นเป็นอาณาจักรใหญ่ และได้เข้ารุกรานชนเผ่าอื่นในแคว้นแมนจูเรีย ทำให้ผู้คนต่างพากันอพยพเข้าไปอาศัยในคาบสมุทรเกาหลี นอกจากนี้กองทัพเผ่าเถียงนู้ได้เข้าโจมตีรัฐที่ตั้งอยู่ในด้านอย่างต่อเนื่อง ต่อมา เมื่อ กษัตริย์ของราชวงศ์ฉินสามารถรวบรวมแคว้นต่าง ๆ เข้าเป็นอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกันได้สำเร็จในราวปี 220 ก่อนคริสต์ศักราช จึงได้ส่งกำลังพลปราบปรามชนเผ่าเถียงนู้เป็นการแก้แค้น ในขณะที่รัฐเยนก็สามารถเอาชนะโคโซซอนและผนวกดินแดนเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเยนในตอนปลายของศตวรรษที่สามก่อนคริสต์ศักราช กล่าวกันว่าสาเหตุที่คนในด้านสามารถเอาชนะคนนอกด้าน เช่น เผ่าเถียงนู้ และรัฐโคโซซอนได้ เป็นเพราะได้ทำการพัฒนาเหล็กได้สำเร็จ และนำมาใช้ทำอาวุธเป็นดาบเหล็ก จึงสามารถเอาชนะศัตรูได้โดยง่ายดาย อย่างไรก็ตาม ราชวงศ์ฉินครองอำนาจอยู่ได้ไม่นาน ก็ถูกราชวงศ์ฮั่นแย่งชิงอำนาจไป

ในยุคที่ราชวงศ์ฉินปกครองจีนนั้น ประชาชนได้รับความเดือดร้อนมาก เพราะจักรพรรดิปิบบังคับให้ประชาชนทำสงครามเพื่อรวมชาติให้เป็นหนึ่ง ได้เกณฑ์คนนับแสนสร้างกำแพงเมืองใหญ่ และได้สั่งให้ทำลายเอกสารและหนังสือเกี่ยวกับขงจื้อทั้งหมด ทำให้รัฐเล็ก ๆ ต่างไม่พอใจจึงพยายามแข็งข้อขึ้นอย่างต่อเนื่อง ต่อมาแม้ว่าราชวงศ์ฮั่นจะยึดอำนาจจากราชวงศ์ฉินได้ แต่ก็ไม่สามารถทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นบนแผ่นดินจีนได้มากนัก ทั้งนี้เพราะรัฐต่าง ๆ ก็จะแข็งข้อเป็นระยะ ๆ ในขณะที่รัฐฉิน รัฐจ้าว และรัฐเยน ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็เป็นเฉกเช่นเดียวกันที่ประกาศตัวขึ้นเป็นรัฐอิสระกษัตริย์ฮั่นจึงยกทัพขึ้นมาปราบปราม

สงครามก่อให้เกิดการอพยพหนีภัยเข้าไปในดินแดนอาณาจักรโคโซซอน โบราณ
หนึ่งในจำนวนนี้มีชนเผ่าวิมาน (Wiman) ซึ่งเคยทำงานให้กับรัฐเยน นับจำนวนพัน ๆ
คน ก็เดินทางเข้ามาสมทบด้วยเช่นกัน ผู้นำโคโซซอนได้พยายามประนีประนอมชนต่าง
เผ่าที่หนีร้อนมาพึ่งเย็นเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตปกครองของตน แต่เผ่าวิมานกลับรวบรวม
ไพร่พลบุกยึดอาณาจักรโคโซซอนได้ในปี 190 ก่อนคริสต์ศักราช ผู้นำโคโซซอน ชื่อซุน
จึงได้หนีลงไปทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี และตั้งอาณาจักรชิน (Chin) ขึ้น โดย
สถาปนาตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์ฮั่น (คำว่า ฮั่น นี้เป็นชื่อเรียกโคตรตระกูลในเกาหลี
แตกต่างจากคำว่า ฮั่น ที่เป็นราชวงศ์ของจีน)

ในยุคเริ่มต้นราชวงศ์ฮั่นของจีนนั้น ยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะต่อกรกับชนเผ่า
เถียงนู้ จึงได้ผูกสัมพันธ์กับชนเผ่าวิมานเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นปราการป้องกันการโจมตี
ของชนเผ่าเถียงนู้ และทำการควบคุมชนเผ่าโคโซซอน รวมทั้งปกครองชนเผ่าอื่น ๆ ที่
อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นด้วย ชนเผ่าวิมานได้ตอบรับคำขอร้องจากจีนเป็นอย่างดี ดังนั้น
ราชวงศ์ฮั่นจึงส่งนักรบ อาวุธ และสินค้าเป็นจำนวนมากให้แก่ชาววิมาน ชนเผ่าวิมานทำ
การปกครองโคโซซอนเป็นเวลาเกือบหนึ่งร้อยปี จนกระทั่งราชวงศ์ฮั่นมีความเข้มแข็ง
มากขึ้น จักรพรรดิอู่ตี้ของฮั่นจึงได้ยกกองทัพไปปราบพวกเถียงนู้ และได้ยึดอำนาจ
อาณาจักรโคโซซอน อีกทั้งได้สังหารผู้นำที่มีเชื้อสายของเผ่าวิมาน ทำให้ราชวงศ์ฮั่น
สามารถยึดครองบริเวณทางตอนเหนือที่เป็นที่ตั้งของอาณาจักรโคโซซอนได้ทั้งหมด
โดยได้แบ่งการปกครองออกเป็น 4 มณฑล คือมณฑลฉ่านชิ่ง มณฑลชินบอง มณฑลฮิม
คุน และมณฑลยอนโท จีนเรียกอาณานิคมนี้ว่า แคว้นโลตาง (Lolang หรือเรียกว่า
แคว้นฉ่านชิ่ง) จีนมีอิทธิพลเหนือแคว้นนี้จนถึงปี ค.ศ. 313 ต่อมาชนเผ่าโคกูรียึดได้
สำเร็จ ทำให้จีนต้องถอยร่นกลับไปตั้งมั่นอยู่ที่แคว้นแมนจูเรีย ดังเดิม

โดยแท้จริงแล้ว ในราวปี 82 ก่อนคริสต์ศักราช ชาวเผ่าโคกูรียวอาศัยอยู่ในมณฑล
ชินบอง และฮิมคุน ซึ่งแม้จะตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีน แต่ก็ไม่ได้รับเชื้อสาย
ทางวัฒนธรรมจากจีน ได้พยายามรวมตัวกันดำเนินชีวิตตามขนบธรรมเนียมประเพณี
ดั้งเดิมของตน อนึ่ง ผู้ปกครองชาวจีนก็ปล่อยให้ทำการปกครองดูแลกันเอง ทำให้พวก
เขาเริ่มก่อตัวกันขึ้นเป็นอิสระทีละเล็กทีละน้อย จึงอาจถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของการ
ตั้งเป็นอาณาจักรโคกูรียุคใหม่ จนกระทั่งสามารถโจมตีและยึดแคว้นโลตางจากจีนได้เป็น

ผลสำเร็จในกาลต่อมา ทำให้อาณาจักรโคกูริวสามารถครอบครองบริเวณทางภาคเหนือของคาบสมุทรไต้หวันทั้งหมดในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 4

ข. ปูโย (Puyo) ชนเผ่าปูโยอาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำซุนคาร์ในแมนจูเรียตอนเหนือ (มณฑลจี๋หลินของจีนในปัจจุบัน) ถิ่นที่อยู่ของชาวปูโยนั้น ทางทิศเหนือติดกับดินแดนของชนเผ่าเซียนเป่ย์ และทางทิศใต้ติดต่อกับอาณาเขตของชนเผ่าโคกูริว การต่อสู้กับชนเผ่าอื่นตามชายแดนมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ชนเผ่าปูโยก็สามารถธำรงความเป็นปึกแผ่นอยู่ได้เพราะมีสายสัมพันธ์อันดีกับราชวงศ์ฮั่นของจีน (คนในด่าน) ต่อมาเมื่อราชวงศ์ฮั่นเสื่อมสลายลง ชนเผ่าเซียนเป่ย์ก็บุกโจมตีปูโยหลายครั้ง จนกระทั่งถูกทำลายลงในปี ค.ศ. 346 และได้กวาดต้อนเป็นเชลยสงครามไปกว่า 50,000 คน ส่วนครอบครัวผู้นำชนเผ่าปูโยได้อพยพลงทางใต้ไปอยู่ภายใต้อำណัฒติของอาณาจักรโคกูริว ทำให้ดินแดนบางส่วนของปูโยได้ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโคกูริว

ค. โคกูริว (Koguryo) ตามตำนานกล่าวว่า ชุมองเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นหัวหน้าเผ่าหนึ่งของชนเผ่าปูโยได้อพยพลงไปตั้งถิ่นฐานทางทิศใต้ตั้งแต่ครั้งอดีตกาลในบริเวณที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำทงกาและแม่น้ำอัมกังก โดยที่ราบแห่งนี้เป็นเสมือนประตูด่านแรกก่อนที่จะผ่านไปสู่อินแดนคาบสมุทรเกาหลี ที่ตั้งของชนเผ่าโคกูริวนั้น ส่วนใหญ่เป็นป่าเขาสูงชันไม่เหมาะกับการทำการเกษตรกรรม พวกเขาจึงประกอบอาชีพในการล่าสัตว์ และแย่งชิงอาหารจากชนเผ่าข้างเคียง จึงต้องมีความชำนาญในการขี่ม้าและชอบทำศึกสงคราม

ชนเผ่าโคกูริวประกอบไปด้วยชนเผ่าย่อย 5 เผ่าย่อย คือ คีรู โซโน ซอลโร ซุนโน และควันโน ชนเผ่าคีรูเป็นกลุ่มที่มีอำนาจมากกว่ากลุ่มอื่น และมักทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของชนเผ่าโคกูริวทั้งหมด ในอดีตก่อนหน้านี้นั้นต้นกำเนิดเป็นชนเผ่าโคกูริวก็คือเผ่าเล็ก ๆ 2 เผ่าคือ เผ่าเย และเผ่าแมก ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นกลุ่มที่แกะเสอาหิน (dolemen) ขึ้นจำนวนมากมายที่มีปรากฏอยู่ในดินแดนแห่งนี้

ในตอนปลายของราชวงศ์ฮั่นเมื่อราวปี ค.ศ. 8 หวังมั่งผู้นำจีนได้ขอร้องให้ชาวโคกูริวช่วยต่อต้านการรุกรานของชนเผ่าเฉียนจู แต่ได้รับการปฏิเสธจากชนเผ่าโคกูริว อีกทั้งยังตั้งตัวเป็นคู่อริกับจีนอีกด้วย ชนเผ่าย่อย ๆ ของโคกูริวได้เริ่มก่อตั้งเป็นอาณาจักรขึ้นมีอาณาเขตครอบคลุมทางตอนเหนือของคาบสมุทรลงมาถึงบริเวณจังหวัดฮัมเกียงและจังหวัดกังวอน หรือราวบริเวณเส้นขนานที่ 38 ในปัจจุบัน

ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าปุยโยและโคกูริวคล้ายคลึงกันมาก เช่น ประเพณีการแต่งงานที่พ่อแม่เป็นผู้จัดหาคู่ครองให้ ภายหลังจากแต่งงานเจ้าบ่าวจะไปอาศัยอยู่บ้านเจ้าสาวจนกระทั่งมีลูกโตพอจึงจะย้ายไปอาศัยอยู่กับบ้านสามี มีการเฉลิมฉลองพิธีเก็บเกี่ยวในเดือนตุลาคม และแต่ละโคตรตระกูลและแต่ละเผ่าจะมีบรรพชนร่วมกันที่จะต้องจัดพิธีไหว้บรรพบุรุษเป็นประจำ ดังนั้น การสืบสกุลทางสายเลือดจึงเป็นไปอย่างเคร่งครัดและมีการยกย่องผู้นำของตระกูลหลักเป็นกษัตริย์ภายหลังจากที่รวมตัวกันขึ้นเป็นอาณาจักรโคกูริว

ง. ชนเผ่าทางภาคตะวันออก ในภาคตะวันออกของคาบสมุทรเกาหลีส่วนบนเป็นที่

อยู่ของชนเผ่าโอกโช (Okcho) และในบริเวณต่ำลงมาทางใต้คือชนเผ่าทงเย (Tong-ye) ทั้งสองเผ่านี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชนเผ่าโคกูริว อย่างไรก็ตาม จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 1 ชนเผ่าโอกโชก็เสื่อมสลายลง ในขณะที่ชนเผ่าทงเยก็ผนวกรวมกับอาณาจักรโคกูริว

ข. อาณาจักรชิน (Chin) ในช่วงชนเผ่าวิมานยี่ดครองอาณาจักร โชซอนโบราณในบริเวณตอนเหนือของคาบสมุทรอยู่นั้น ทางตอนใต้ของคาบสมุทรหรือทางตอนใต้ของแม่น้ำฮันเป็นที่ตั้งของอาณาจักรชินที่มีความเข้มแข็งยิ่ง อาณาบริเวณแห่งนี้เป็นที่รองรับผู้อพยพมาจากทางตอนเหนือที่มีการสู้รบกันอยู่เนื่อง ๆ ระหว่างชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน แต่ไม่ค่อยมีหลักฐานที่ระบุถึงที่มาที่ไปของบริเวณแถบนี้มากนัก จะมีก็เพียงแต่ว่ากษัตริย์ขุนแห่งโคโซซอนได้หนีลงไปทางใต้เมื่อถูกพวกวิมานยี่ยึดเมือง และไปตั้งตัวเองเป็นกษัตริย์ เรียกตัวเองว่า กษัตริย์ฮัน จากนั้นก็มีผู้คนอพยพหนีภัยสงครามลงทางใต้เป็นระลอก ๆ

ฉ. สามฮัน (Sam Han) แต่เดิมในช่วง ศตวรรษที่ 6 – 7 ก่อนคริสต์ศักราช นั้น บริเวณทางตอนใต้ของคาบสมุทรเป็นถิ่นที่อยู่ของชนเผ่าที่เรียกตนเองว่าฮัน โดยมี 3 กลุ่มคือ มาฮัน ชินฮัน และเปียนฮัน เผ่ามาฮันอาศัยอยู่ในบริเวณทางตอนใต้ของแม่น้ำฮัน เผ่าชินฮันอยู่บริเวณทิศตะวันออกของแม่น้ำนั๊กทอง ส่วนเผ่าเปียนฮันอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำนั๊กทอง

มาฮันประกอบด้วยกลุ่มคนเผ่าเล็ก ๆ ราว 50 เผ่า ส่วนชินฮันและเปียนฮันประกอบด้วยเผ่าเล็ก ๆ กลุ่มละ 12 เผ่า จำนวนประชากรของชนเผ่ามาฮันมีขนาดใหญ่

ที่สุดคือมีราว 1,000 – 100,000 ครอบครัว ในขณะที่ชนเผ่าซินฮั่นและเปียนฮั่นมีราว เผ่าละ 600 – 5,000 ครอบครัว ชนเผ่าสามฮั่นพัฒนาอย่างเต็มที่มีความเจริญรุ่งเรืองและรวมตัวกันเป็นอาณาจักรใหญ่ในระหว่าง 300 – 400 ปีก่อนคริสต์ศักราช มาจนถึงปี ค.ศ. 300 ต่อมา ชนเผ่าวิมานได้เข้ารุกรานอาณาจักรสามฮั่นภายหลังจากที่เอาชนะอาณาจักรโคกูริวและทงเยได้แล้ว ส่วนเผ่ามาฮั่นได้เข้าโจมตีแคว้นเตบั้ง ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของมณฑลฉ่านกั้ง (หรือ โลงาง) ของจีน แม้จะไม่ประสบความสำเร็จแต่ก็แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของพวกมาฮั่นที่สามารถต่อกรกับอาณาจักรมณฑลฉ่านกั้งของจีน

นอกจากนี้ มีชนเผ่าคาซา (Kaya) ที่อาศัยอยู่ในแถบภูเขาคีรี และภูเขาคาซา และรวมตัวกับเผ่าคาซาเล็ก ๆ อีก 6 เผ่า สร้างเมืองขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 100 – 300 แต่ก็ไม่มี ความเข้มแข็งพอ ในที่สุดก็ถูกผนวกรวมกับชนเผ่าซินฮั่นในคริสต์ศตวรรษที่ 6 และได้ก่อตั้งเป็นอาณาจักรซิลลาในกาลต่อมา

ส่วนชนเผ่ามาฮั่นได้รวมกับเผ่าบูโยที่หนีมาจากอาณาจักรโคกูริว และสร้างบ้านเมืองขึ้นเป็นอาณาจักรเพ็กเจโดยผู้นำชื่อออนโจ

ดังนั้น จากช่วงรอยต่อคริสตกาลมาจนถึงศตวรรษที่ 5 บนคาบสมุทรเกาหลีมีการแบ่งออกเป็น 3 อาณาจักร หรือที่เรียกว่า ยุคสามอาณาจักร คือ โคกูริว มีอำนาจในบริเวณทางทิศเหนือ อาณาจักรเพ็กเจครอบครองดินแดนทางทิศตะวันตก ในขณะที่อาณาจักรซิลลามีอิทธิพลเหนือบริเวณทิศตะวันออกของคาบสมุทรเกาหลี นักประวัติศาสตร์เกาหลีมักจะเริ่มต้นอธิบายเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสังคมของพวกเขานับแต่ยุคสามอาณาจักรเป็นต้นมา

ต่อมา อาณาจักรซิลลาได้โจมตีอาณาจักรเพ็กเจ และอาณาจักรโคกูริว จากนั้น ก็ตั้งเป็น สหพันธรัฐรวมซิลลา (United Silla) ขึ้นครอบครองดินแดนของคาบสมุทรเกาหลีทั้งหมด อันเป็นการก่อตั้งสังคมเกาหลีที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของชนชาตินี้

ความสัมพันธ์กับจีน และญี่ปุ่น

การเคลื่อนไหวของประชากรเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือของจีน อันเป็นผลมาจากการ

ต่อสู้ระหว่างชนเผ่าก่อให้เกิดการอพยพโยกย้ายลงไปในพื้นที่ดินแดนคาบสมุทรเกาหลี และผสมผสานกับกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ก่อนหน้าแล้วเป็นระยะ ๆ ในขณะเดียวกัน กองทัพจีนยุคราชวงศ์ฉินและฮั่นที่เข้าปราบปรามพวกกอนารยชนนอกด่าน และเข้ายึดครองบริเวณส่วนหนึ่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรในยุคราชวงศ์ฮั่นและเรียกว่ามณฑลโลลาง ก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างจีนและเกาหลี ตลอดช่วงของยุคโบราณ กล่าวคือ มีการถ่ายเทของผู้คนและมีการนำวัฒนธรรมของจีนที่ได้สร้างสรรค์และพัฒนาขึ้นในบริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโห้เข้าไปในดินแดนเกาหลีอย่างต่อเนื่อง เป็นเสมือนการส่งผ่านวัฒนธรรมจากกลุ่มชนที่เจริญกว่าไปยังกลุ่มชนดั้งเดิมที่ป่าเถื่อน

จีน (ทั้งจากคนนอกด่านและในด่าน) มีบทบาทสำคัญต่อการก่อตัวของสังคมเกาหลี ทั้งนี้เพราะเป็นสังคมที่มีดินแดนติดต่อกัน ชนเผ่าต่าง ๆ พากันอพยพเคลื่อนย้ายจากทางตอนเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของแผ่นดินจีน เช่นเดียวกับชนเผ่าวิมานและชาวฮั่นที่เข้าไปอาศัยอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีในฐานะผู้ปกครองได้ผสมผสานกับชนพื้นเมืองโบราณและชนเผ่าดังกล่าวที่อพยพไปอาศัยอยู่ในบริเวณแถบนี้ก่อนหน้านั้น เราอาจจำแนกอิทธิพลของจีนต่อเกาหลีได้ดังนี้

ก. การยึดครอง ชนเผ่าวิมานซึ่งเป็นชนพื้นเมืองในแถบแมนจูเรียได้เข้ายึดครองอาณาจักรโคโซซอนในราวปี 193 ก่อนคริสต์ศักราชจากกษัตริย์ยี-จุน ชนเผ่าวิมานปกครองโคโซซอนเป็นเวลาราว 3 ชั่วโมง หรือ 80 ปีก็ถูกจักรพรรดิราชวงศ์ฮั่นของจีนยกกองทัพโจมตีจนแตกพ่าย และเข้ายึดครองบริเวณแถบนี้ ในราวปี 109 ก่อนคริสต์ศักราช ราชวงศ์ฮั่นได้โจมตีเมืองวังกอมซึ่งเป็นเมืองหลวงของโคโซซอน และสังหารกษัตริย์โกซึ่งมีเชื้อสายของเผ่าวิมาน และได้จัดแบ่งการปกครองออกเป็น 4 มณฑลขึ้นตรงต่อฮั่น

ชาวเผ่าวิมานที่ได้อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในอาณาจักรโคโซซอนในระยะเริ่มแรกนั้นมีราวพันคน จากนั้นก็รวบรวมบรรดากลุ่มผู้อพยพอื่น ๆ เป็นพันธมิตรจนมีความเข้มแข็งและสามารถยึดอำนาจอาณาจักรโคโซซอนได้สำเร็จ ในขณะที่กองทัพฮั่นของ

จีนยกพลทางบกกว่า 60,000 คนและทางน้ำกว่า 7,000 คนเข้าโจมตีโคโซซอน จากนั้นได้ส่งขุนนางไปปกครองแคว้นโกลาง ทหารบางกลุ่มได้ตั้งหลักปักฐานในเกาหลี รวมทั้งขุนนางผู้ปกครองบางคนก็นำครอบครัวและญาติเข้าไปอาศัยอยู่ด้วยและไม่ยอมย้ายกลับบ้านเกิดภายหลังที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ทำให้คนเชื้อสายเกาหลีกลายเป็นพลเมืองของเกาหลีในยุคโบราณจำนวนหนึ่ง

ข. วัฒนธรรม อิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีนที่พัฒนาขึ้นมาในแถบลุ่มแม่น้ำฮวงโห หรือเขตจงหยวนและได้แพร่กระจายไปยังชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่นอกด่าน และเข้าสู่ดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีอย่างต่อเนื่อง

มีการค้นพบหม้อดินที่มีการตกแต่งลายเส้นรอบ ๆ ด้วยการใช้ของมีคมกรีดเป็นเสมือนฟันของหวี แล้วนำไปเผาไฟให้แข็งตัว หรือเรียกว่า combware มีอายุราว 2 – 3 พันปีก่อนคริสต์ศักราชในบริเวณทางเหนือของจีนไปจนถึงญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังค้นพบฉมวก ดาบขี้ดักปลา คันไถ เคียว หินบด และอานสัตว์ เป็นต้น นักโบราณคดีสันนิษฐานว่า มีการแพร่กระจายภาชนะเครื่องใช้เหล่านี้จากไซบีเรียไปยังเกาหลี จากนั้นก็ส่งผ่านไปยังญี่ปุ่น

ต่อมา ชาวจีนได้พัฒนาเทคโนโลยีการใช้เหล็ก เมื่อศตวรรษที่ 4 และที่ 3 ก่อนคริสต์ศักราช และได้แพร่กระจายเข้าไปยังอาณาจักรโซซอนโบราณ ทำให้คนแถบนั้นเปลี่ยนจากการใช้ทองสัมฤทธิ์มาเป็นเหล็กเพื่อใช้ทำอาวุธ มีด ดาบ และเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ อีกทั้งได้ส่งผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้ต่อไปยังญี่ปุ่นอีกทอดหนึ่ง

ระบบการปกครองของราชวงศ์ฮั่นที่ใช้ในการบริหารในแคว้นโกลาง ก็ได้รับความนิยมนำไปปรับใช้ในการปกครองดินแดนเกาหลีในเวลาต่อมา นอกจากนี้อิทธิพลของจีนที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง และวัฒนธรรมต่างก็หลั่งไหลเข้าไปสู่เกาหลีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะทำเลทางภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกันอย่างสะดวกทั้งทางบกและทางทะเล

ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่นในช่วงก่อนคริสต์กาลมีอยู่อย่างจำกัด แม้มีการอ้างว่าเมื่อชนเผ่าต่าง ๆ จากแมนจูเรียอพยพเข้าไปอาศัยในคาบสมุทรเกาหลี ได้ผลักดันให้คนพื้นเมืองที่เคยอาศัยอยู่แถบบริเวณนี้อพยพเคลื่อนย้ายไปอาศัยอยู่ในญี่ปุ่น และกลายเป็นชนพื้นเมืองญี่ปุ่นที่เรียกว่า “ไอนุ” อาศัยอยู่ในเกาะฮอกไกโด แต่

แหล่งข้อมูลบางแหล่งอ้างว่า ชาวไอนุสืบเชื้อสายมาจากชนที่อาศัยอยู่ในเกาะสะการิน ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของเกาะฮอกไกโดนั่นเอง

ในแง่ของวัฒนธรรมนั้น การแพร่กระจายวัฒนธรรมของจีน จากไซบีเรียผ่านแมนจูเรีย เกาหลี และส่งต่อไปยังญี่ปุ่นนั้นเป็นเรื่องที่ได้รับการยืนยันมาโดยตลอด ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพของการอพยพเคลื่อนย้ายประชากร และการนำวัฒนธรรมและเครื่องมือเครื่องใช้จากสังคมที่เจริญแล้วได้ส่งผ่านโดยผู้อพยพ และโดยขุนนางที่ไปปกครองดินแดนเหล่านั้น ก่อให้เกิดเป็นบริเวณวัฒนธรรม (Cultural area) ที่คล้ายคลึงกัน ดังปรากฏหลักฐานที่นักโบราณคดีได้พบทั่วไปในเอเชียตะวันออก

เอกสารอ้างอิง

Bodo Widthoff, Introduction to Chinese History. London: Thames and Hudson, 1971.

Cornelius Osgood, The Koreans and Their Cultures. New York: Ronald Press Company, 1951.

Woo-Keun Han, The History of Korea. Hawaii: University Press of Hawaii, 1974.

-----, China. Inside Guide, Discovery Channel. Singapore: APA Publications GmbH & Co., 1999.

ไพบูลย์ ปิตะเสน, ประวัติศาสตร์เกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คังวูมิคณากร, 2545.